

Na każdej polskiej monecie okolicznościowej znajdują się:

- nominal
- wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej
- napis: Rzeczpospolita Polska
- rok emisji

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętnienia ważnych historycznych rocznic i postaci oraz do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie: www.nbp.pl/monety

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami tel. 22 185 91 59 oraz 22 185 13 03.

Sprzedaż wartości kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP.

3 grudnia 2020 roku Narodowy Bank Polski planuje wprowadzenie do obiegu srebrnej monety o nominale 50 zł oraz złotej monety o nominale 500 zł z serii „Skarby Stanisława Augusta” – „Władysław IV”.

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat, nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki do działania systemu bankowego. Jest również jednym z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych. Więcej o NBP: www.nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość pieniądza

NBP

Narodowy Bank Polski

Odkryj Polskę

Pałac Branickich w Białymstoku

Monety okolicznościowe

Odkryj Polskę – Pałac Branickich w Białymstoku

18 listopada 2020 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monetę okolicznościową o nominale 5 zł z serii „Odkryj Polskę” – „Pałac Branickich w Białymstoku”.

Późnobarokowy rezydencjonalny pałac Branickich w Białymstoku wraz z otaczającym go parkiem i zwierzyńcem (łącznie ok. 14 ha) należał do najwspanialszych siedzib magnackich u schyłku dawnej Rzeczypospolitej szlacheckiej i przez odwiedzających był nazywany „Wersalem podlaskim”.

Historia pałacu sięga początków XVII w., kiedy to Piotr Wiesiołowski, zwany Młodszym, wznosił niewielki, dwukondygnacyjny, murowany dwór późnorenesansowy na planie prostokąta, z kolistą wieżyczką przy ścianie północnej, mieszczącą klatkę schodową. W końcu tegoż stulecia dobra białostockie stały się własnością Branickich, małopolskiego rodu Gryfitów, którzy przybyli na Podlasie z Branic pod Krakowem. Stefan Mikołaj Branicki, syn Aleksandry Katarzyny Czarnieckiej (córki bohatera narodowego Stefana Czarnieckiego), zapragnął ulokować w Białymstoku swoją główną siedzibę rodową. W 1692 r. otrzymał od króla przywilej na wybudowanie miasta o tej samej nazwie co istniejąca wieś Białystok.

W latach 1691–1697 przebudowano dawny obronny dwór Wiesiołowskich w barokowy pałac według projektu wybitnego architekta Tylmana z Gameren. Rozbudowany pałac został usytuowany na osi całego założenia rezydencjonalnego z parkiem w myśl francuskiej dyspozycji „między dziedzińcem a ogrodem”. A zatem od frontu pałacu umieszczono dziedzińiec paradny, zaś z tyłu ogród w manierze holenderskiej.

Dalsza rozbudowa pałacu i całej rezydencji miała miejsce w latach 1728–1771 i była prowadzona przez nowego gospodarza Jana Klemensa Branickiego, hetmana wielkiego koronnego i kasztelana

krakowskiego. Przebudowany korpus główny pałacu według projektu Jana Zygmunta Deybla stanowi budynek prostokątny, trój kondygnacyjny, z górną kondygnacją w formie mezzanina, poszerzona po obu bokach o prostokątne, niższe aneksy, tzw. pawilony. Pod kątem prostym poprzez kolumnowe łączniki wiąże się ona z dwukondygnacyjnymi skrzydłami bocznymi, powstałymi według projektu Jana Henryka Klemma w latach 1755–1756 z przedłużenia pierwotnych oficyn. Ujmują one po bokach dziedzińiec paradny i wraz z pałacem tworzą charakterystyczny plan podkowy. Uwagę zwraca tympanon frontonu z kartuszem i herbem Gryf pod koroną szlachecką w otoczeniu insygniów wojskowych. Na attyce znajdują się kamienne rzeźby Marsa i Minery oraz Atlasa dźwigającego kulę ziemską.

Na tyłach pałacu zrealizowano dwupoziomowe założenie ogrodowe, z podziałem wyznaczonym przez kanał. W 1802 r. spadkobiercy hetmana Branickiego sprzedali pałac królowi pruskiemu Fryderykowi Wilhelmowi III,

Nominał 5 zł

stop: pierścień MN25, rdzeń CuAl6Ni2

stempel: zwykły

średnica: 24,00 mm

masa: 6,54 g

brzeg (bok): moletowany nieregularnie;
na boku ośmiokrotnie powtórzony napis:
NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni,
rozdzielony gwiazdkami
nakład: do 1 200 000 szt.

Projektant: Dobrochna Surajewska

Emitent: NBP

Na zlecenie NBP monety wyprodukowała
Mennica Polska S.A.

Wizerunek pałacu Branickich w Białymstoku
według zdjęcia autorstwa Rafała Muskały

a od 1807 r. jego nowym właścicielem został car rosyjski Aleksander I. Stopniowo dokonywała się dewastacja pałacu, szybsza od 1837 r., kiedy to ulokowano w nim Instytut Panien Szlacheckich i dostosowano wnętrza pałacowe do potrzeb placówki edukacyjnej.

W czasie I wojny światowej pałac i ogród zostały zrabowane oraz zdewastowane przez wojska rosyjskie i niemieckie. Wyremontowany był siedzibą białostockiego urzędu wojewódzkiego w II RP. Działania wojenne w 1944 r. spowodowały zniszczenia pałacu szacowane na mniej więcej 70%. W latach 1945–1960 systematycznie odbudowywany do stanu z połowy XVIII w., tj. okresu jego największej świetności. Od początku lat 50. XX w. jest siedzibą Akademii Medycznej, obecnie Uniwersytetu Medycznego.

*Prof. dr hab. Cezary Kukło
Uniwersytet w Białymstoku*